

Farmaceutische zorg in de palliatieve fase

De palliatieve fase begint op het moment dat duidelijk wordt dat genezing niet (meer) mogelijk is tot aan het moment van overlijden. In de definitie die de WHO in 2002 formuleerde, komt dit eveneens naar voren en wordt ook duidelijk welke aspecten een belangrijke rol spelen. Het gaat dan om kwaliteit van leven, symptomen onder controle houden, anticiperen (pro-actieve benadering van te verwachten klachten en problemen), autonomie van de patiënt, integrale en multidimensionele benadering en zorg voor de naasten.

In de nascholing *Farmaceutische zorg in de palliatieve fase* wordt ingegaan op het verschil tussen reguliere (farmaceutische) patiëntenzorg en palliatieve (farmaceutische) zorg en de overeenkomsten. Vanuit casuïstiek wordt ingegaan op verschillende (farmacotherapeutische) aspecten die een rol spelen bij pijn en palliatieve pijnbestrijding, gastro-intestinale problemen, palliatieve sedatie, euthanasie en het delier.

Binnen de organisatie van palliatieve zorg in de eerste lijn hebben betrokken zorgverleners verschillende verantwoordelijkheden. De benodigdheden hierbij en de mogelijkheden om te anticiperen worden met u doorgenomen. Er wordt ook ingegaan op benodigde technieken en materialen. Er zijn verschillende geneesmiddelen en (medische) hulpmiddelen die tot uw beschikking staan. Een deel hiervan heeft u standaard op voorraad, andere zaken wilt u snel kunnen betrekken. Het maken van afspraken met collega's kan hierbij ondersteuning bieden en er worden u handvatten aangedragen om informatie te vinden over de (farmaceutische) mogelijkheden.

Deze nascholing is volgens ons nieuwe didactische model opgezet en ontwikkeld in onze nieuwe leeromgeving. U kunt uit verschillende leervormen kiezen die u online of fysiek kunt volgen. Zo kunt u bijvoorbeeld eerst de kennismakingstoets maken om na te gaan wat uw ontwikkelpunten zijn. Op basis van de uitkomst krijgt u advies over de vervolgstap. Dat kan de e-learning zijn, de fysieke bijeenkomst of beide.

U kunt kiezen uit de volgende mogelijkheden:

- Het gehele leertraject bestaande uit een e-learning en een fysieke bijeenkomst
- E-learning
- De fysieke bijeenkomst

Met de e-learning heeft u de mogelijkheid om uw kennis ten aanzien van palliatieve zorg op te frissen. U krijgt enkele schriftelijke bronnen, die u kunt raadplegen en zal vervolgens aan de hand van praktisch herkenbare voorbeelden de kennis laagdrempelig kunnen toepassen.

Tijdens de fysieke bijeenkomst leert u, aan de hand van casuïstiek, kijken naar de farmaceutische zorg voor deze patiënten. Pijn en palliatieve pijnbestrijding komen aan de orde, evenals gastro-intestinale problemen, palliatieve sedatie en delier. U krijgt veel praktische tips over hoe u aan palliatieve zorg invulling kan geven.

Na afloop van de nascholing kunt u het geleerde meteen toepassen in uw eigen praktijk. De online nascholing kunt u maken op uw mobiel, tablet, computer of laptop en kan gevolgd worden waar en wanneer u dat wilt.

Leerdoelen

Na het volgen van deze cursus bent u in staat om aan de volgende aspecten invulling te geven:

- karakteristieken van palliatieve zorg;
- farmacotherapeutische mogelijkheden;
- organisatie van palliatieve zorg.

CanMeds

- Farmaceutisch handelen 40%
- Samenwerken 20%
- Kennis en Wetenschap 40%